

**Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 7 hallituksen
esityksestä laiksi lasten päivähoidosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunta on 27 päivänä helmikuuta 1990 lähettänyt sosiaalivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 13 laiksi lasten päivähoidosta annetun lain muuttamisesta.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina nuorempi hallitussihteeri Jan Tennberg sosiaali- ja terveysministeriöstä, osastopäällikkö Varpu-Leena Aalto sosiaalihallituksesta, sosiaaliasiain päällikkö Maija Strandström Suomen Kaupunkiliitosta, taloussuunnittelija Liisa Salonen Suomen Kunnallisliitosta, jaostopäällikkö Erik Nylund Finlands Svenska Kommunförbundista, ammattiasiansihteeri Ritva Semi Lastentarhanopettajaliitosta, ammattiasiansihteeri Inga-Liisa Saalas Terveystieteiden alan ammattijärjestö TEHY ry:stä, toimitsija Raili Leiqvist Kunnallisten Työntekijäin ja Viranhaltijain Liitosta, palkkasihteeri Terttu Suhonen Kunnallisivirkamiesliitosta ja varapuheenjohtaja Juha Säkkinen Sosiaalialueiden Liitosta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lasten päivähoidosta annetun lain muuttamista siten, että eri päivähoitotoimintoja voidaan järjestää nykyistä joustavammin ja vaihtoehtoisesti eri päivähoitomuotojen kesken. Päivähoitoa voitaisiin järjestää päiväkotihoidona, perhepäivähoitona, leikkitoimintana tai muuna hoitotoimintana. Päivähoidossa olevien lasten kuljetuspalvelut ehdotetaan säädettäväksi yhdeksi päivähoidon palveluksi. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan heinäkuun alusta 1990.

Sosiaalivaliokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Joustavuuden ja päivähoidon vaihtoehtojen lisääminen antavat myös kansalaisille ja kunnille mahdollisuuksia saada päivähoito järjestetyksi toivotulla tavalla. Päivähoidon järjestämisessä on kiinnitettävä yhä enemmän huomiota myös poikkeuksellisiin olosuhteisiin, kuten vuoro-

työtä tekevien vanhempien lasten aseman parantamiseen.

Valiokunnan käsityksen mukaan on tärkeää, että lain 5 §:n suoman valtuutuksen perusteella asetuksella säädetään tarkemmin päiväkodissa ja perhepäiväkodissa hoidettavien lasten määräästä ja henkilöstöstä. Yksityisen päivähoidon asema muuttuu jonkin verran. Tästä syystä valiokunta pitää tärkeänä, että kunnilla on riittävät voimavarat ohjata ja valvoa yksityistä hoitoa, jotta näin voidaan osaltaan vaikuttaa lasten päivähoidon turvallisuuteen.

Valiokunta pitää tärkeänä, että perhepäiväkodissa perhepäivähoitaja voi hoitaa samanaikaisesti enintään neljä lasta hänen omat alle kouluikäiset lapsensa mukaan luettuna. Lisäksi hän voi osapäiväisesti hoitaa yhtä esiopetusta saavaa tai koulunkäyntinsä aloittanutta lasta. Jos perhepäivähoitoa annetaan ryhmäperhepäivähoitona siten, että hoitajia on kaksi, voisi lapsia olla samanaikaisesti enintään kahdeksan. Tällöin voi vastaavasti osapäivähoidossa olla lisäksi kaksi esiopetusta saavaa tai koulunkäyntinsä aloittanutta lasta. Erityisistä syistä ja paikalliset olosuhteet huomioon ottaen voitaisiin perhepäiväkodissa hoitaa enintään kahta-toista lasta, kun hoitajia on kolme. Lasten määrässä on otettava huomioon erityistä hoitoa tai kasvatusta vaativa lapsi. Alemmanasteisten säädösten valmistelun tulee tapahtua yhteistyössä alan ammatillisten järjestöjen kanssa.

Valiokunta korostaa 6 §:n muutosehdotuksen osalta sitä, että säännös ei saa johtaa päivähoidon terveydellisten ja muiden olosuhteiden laadun alenemiseen, mutta ei myöskään tarpeettomaan kiristämiseen. Säännöksessä käytetty ilmaus päivähoitopaikka on valiokunnan mielestä tarpeettoman suppea. Voimassa olevan lain 29 §:ssä puhutaan päivähoitopaikan ja siinä annettavan hoidon soveltuvuudes-

ta, mikä laajentaa valiokunnan mielestä toimintaedellytyksiä tarkoituksenmukaisella tavalla. Tästä syystä valiokunta ehdottaa 6 §:ää muutettavaksi siten, että siinä vaaditaan päivähoidolta yleisesti, ei vain fyysisiltä tiloiltaan terveellisyyttä ja muuta soveltuvuutta lapselle ja hänen kasvatukselleen. Samalla nämä päivähoidon laadulliset vaatimukset laajenevat koskemaan muun muassa päivähoitoa antavaa henkilöstöä, päivähoidon menetelmiä ja päivähoidon muutakin järjestämistä.

Voimassa olevan lain 11 a §:ssä viitataan 1 §:n 1 ja 2 kohtaan, joita asiallisesti vastaava säännös on lakiehdotuksen 1 §:n 2 ja 3 momentti. Tästä syystä sosiaalivaliokunta ehdottaa päivähoitolain 11 a §:ään tehtäväksi teknisen korjauksen.

Edellä esitetyn perusteella sosiaalivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

lasten päivähoidosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan lasten päivähoidosta 19 päivänä tammikuuta 1973 annetun lain (36/73) 1, 5 ja 6 § sekä 11 a §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 ja 5 § osittain muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1985 annetulla lailla (1119/85) (poist.), 6 § mainitussa laissa sekä 11 a §:n 1 momentti 11 päivänä tammikuuta 1985 annetussa laissa (28/85), näin kuuluviksi:

1 ja 5 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

6 §

Päivähoidon tulee terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan olla lapselle ja lapsen hoidolle ja kasvatukselle sopiva.

11 a § (uusi)

Sen lisäksi, mitä 11 §:ssä on säädetty, kunnan on huolehdittava siitä, että sen ajan päätyttyä, jona sairausvakuutuslaissa (364/63) tarkoitettua äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa voidaan suorittaa, lapsen vanhemmat tai muut

huoltajat voivat saada lapselle valintansa mukaan 1 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettun kunnan järjestämän päivähoitopaikan tai lasten kotihoidon tuesta annetun lain (24/85) mukaista tukea siihen saakka, kunnes lapsi täyttää kolme vuotta. Päivähoitoa on mahdollisuuksien mukaan järjestettävä lapsen vanhempien tai muiden huoltajien toivomassa muodossa.

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 27 päivänä maaliskuuta 1990

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Skinnari, varapuheenjohtaja Louvo ja jäsenet Alaharja, Alaranta, Hurskainen-Leppänen (osittain), Kankaanniemi, Koistinen, Kärhä (osittain),

P. Leppänen (osittain), Mäkipää, Nordman (osittain), Paavilainen (osittain), Rantanen (osittain), Rinne, Stenius-Kaukonen, Taina ja Väistö sekä varajäsen Sasi (osittain).

Vastalause

Hallituksen esitys muodostaa uhkan päivähoiton laadulliselle kehittämiselle, ellei alemmanasteisissa säädöksissä säännellä riittävästi hoidettavien lasten ja henkilöstön määrää. Sosiaalivaliokunnan enemmistö ei halunnut antaa painoa päivähoitohenkilökunnan ammatillisten järjestöjen kannanotoille mietinnössä, vaikka perustellusti vaatiikin, että alemmanasteisten säädösten valmistelun tulee tapahtua yhdessä alan ammatillisten järjestöjen kanssa.

Valmistelutyö on käynnissä ministeriössä, mutta ammatilliset järjestöt eivät ole olleet tyytyväisiä tähänastiseen yhteistyöhön, koska siinäkään ei järjestöjen ammatilliselle asiantuntemukselle ole annettu sille kuuluvaa arvoa. Jotta päivähoiton laadullinen kehitys voidaan turvata, tulee päivähoitoasetuksella säädellä lapsiryhmien enimmäiskoot niin päiväkodeissa kuin perhepäivähoidossa. Henkilöstön kelpoisuusehdoista kaikissa päivähoitomuodoissa tulee puolestaan ottaa riittävät säännökset kelpoisuusasetukseen. Tämän vuoksi valiokunnan mietinnön viidennen kappaleen ensimmäinen virke tulisi muuttaa näin kuuluvaksi:

”Valiokunnan käsityksen mukaan on tärkeää, että lain 5 §:n suoman valtuutuksen perusteella *päivähoitoasetuksella* säädetään tarkemmin päiväkodissa ja perhepäiväkodissa hoidettavien lasten ja henkilöstön määrästä ja *kelpoisuusasetuksella henkilöstön kelpoisuusedellytyksistä*.”

Valiokunta on ottanut kantaa asetusten valmistelua silmällä pitäen perhepäivähoidon ryhmien kokoon ja määrään. Ammatillisten jär-

jestöjen kannanottojen mukaisesti emme hyväksy sitä, että erityisistä syistä perhepäiväkodissa voitaisiin hoitaa enintään kahtatoista lasta, kun hoitajia on kolme. Kun valiokunnan enemmistö on tämän hyväksynyt, olisi mielestämme pitänyt vaatia, että siinä tapauksessa yhdellä hoitajista on päiväkodin hoito- ja kasvatustehtävään edellytetty ammatillinen kelpoisuus ja että perhepäiväkodin ruoka-, siivous- ja vaatetuspalveluista tulee pääasiassa vastata ohjaus- tai kasvatustehtävään osallistuvien henkilöiden sijasta muun henkilön. Kuudes kappale olisi tullut hyväksyä hallitusta velvoittavan ponnien muodossa. Tämän vuoksi ehdotamme, että kuudes kappale hyväksyttäisiin seuraavan sisältöisenä:

”Valiokunta *edellyttää* hallituksen huolehtivan siitä, että perhepäiväkodissa perhepäivähoitaja voi hoitaa samanaikaisesti enintään neljää lasta hänen omat alle kouluikäiset lapsensa mukaan luettuna. Lisäksi hän voi osapäiväisesti hoitaa yhtä esiopetusta saavaa tai koulunkäyntinsä aloittanutta lasta. Jos perhepäivähoitoa annetaan ryhmäperhepäivähoitona siten, että hoitajia on kaksi, voisi lapsia olla samanaikaisesti enintään kahdeksan. Tällöin voi vastaavasti osapäivähoidossa olla lisäksi kaksi esiopetusta saavaa tai koulunkäyntinsä aloittanutta lasta. (*Poist.*) Lasten määrässä on otettava huomioon erityistä hoitoa tai kasvatusta vaativa lapsi. Alemmanasteisten säädösten valmistelun tulee tapahtua yhteistyössä alan ammatillisten järjestöjen kanssa.”

Helsingissä 27 päivänä maaliskuuta 1990

Marjatta Stenius-Kaukonen

Pekka Leppänen

